

BESLUT

2019-02-04

Dnr: 18/02603

SAKEN

SVT Nyheter Blekinge och *Rapport*, SVT1, 2018-07-29, kl. 18.10 och 19.30, inslag om rökning av ål; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

Inslagen var identiska till sin utformning och i påannonseringarna så en nyhetspresentatör följande.

Den som tjuvfiskar ål kan lätt få hjälp med att röka densamma, åtminstone i Blekinge. En rundringning som SVT Blekinge har gjort visar att länets rökerier inte frågar om hur den utrotningshotade ålen har fångats.

En reporter sa i inslagen att de enda som får fiska den utrotningshotade och rödlistade ålen i Sverige är ett fåtal yrkesfiskare med licens, men att det trots detta sker ett omfattande tjuvfiske. Därefter sa reportern att redaktionen ringt, i rollen som privatperson, till fyra rökerier i Blekinge för att ta reda på om det var nödvändigt att visa upp licens för att få ål rökt hos dem. Telefonsamtalen med rökerierna spelades upp och bland annat följande sades.

(Medarbetare vid rökeri A) – Nej, det behöver ni inte. (Reporter) – Det behöver vi inte? (Rökeri A) – Nej, det går så bra så. [...] (Medarbetare vid rökeri B) – Nej, du behöver inte visa någon licens. (Reporter) – Det behövs inte? (Rökeri B) – Nej. (Medarbetare vid rökeri C) – Det är inte min sak att leka polis. Det är bara att lämna in fisken, jag röker den och jag ställer inga frågor. (Reporter) – Är det så att man behöver visa licens för att få den rökt hos er? (Medarbetare vid rökeri D) – Nej, det behöver du inte göra. (Reporter) – Jag har bara tagit lite för husbehov. (Rökeri D) – Ja, absolut. Det är ingen fara alls.

Samtidigt som telefonsamtalen spelades upp visades bilder på de aktuella rökerierna. Namnen på rökerierna framgick av elektroniska skyltar och skyltar på byggnader som visades i bild.

Reportern sa därefter att de aktuella rökeriernas villighet att ta hand om eventuellt tjuvfiskad ål väckte förvåning hos Länsstyrelsen i Blekinge. En företrädare för myndigheten intervjuades och sa följande.

Rökeriet bryter egentligen, i så fall, mot sitt verksamhetstillstånd, alltså det tillstånd som ligger till grund för verksamheten [---] eftersom man inte kontrollerar att den ål som man då röker är fiskad på rätt sätt på rätt ställe. Det måste de ju göra.

Avslutningsvis i inslagen sa en nyhetspresentatör följande.

Ägaren till [rökeri D] säger att SVT i sin rundringning fått fel information av någon som sommarjobbar och att [rökeri D] inte röker ål med oklart ursprung.

ANMÄLAN

Inslagen har anmälts av en företrädare för rökeri B som anser att inslagen var felaktiga och missvisande. Anmälaren anför sammanfattningsvis följande.

- Det framstod som att rökerier begår brott när de röker ål. Det är inte olagligt att röka ål och rökerierna har ingen skyldighet att fråga var kunden köpt ålen eller om kunden fiskat ålen med licens.
- När kunder lämnar in ett objekt som de sedan återfår så har inte rökeriet mottagit någonting som kan vara tjuvfiskat eller stulet eftersom objektet alltid tillhör kunden. Detta borde ha framgått av inslagen.
- När rökeri B handlar med ål införskaffas odlad eller licensfiskad ål vars ägarskap tas över och säljs vidare till kunder som önskar köpa ål. Rökeriet vill att deras kunder ska vara trygga i att ål som köps är fångad på ett sätt som är säkert för miljön. Sveriges Television (SVT) påstod indirekt att rökt ål från rökerierna är tjuvfiskad eller rödlistad vilket var en grov förolämpning av anmälarens rökeri.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kraven på opartiskhet och saktlighet. Programföretaget anför i huvudsak följande.

Ingenstans i inslagen sades det att privatfångad ål – som inslagen handlade om – såljs vidare av rökerierna. Det påstods inte heller att det är brottsligt att röka ål åt någon annan utan att fråga om licens.

Av inslagen framgick det tydligt att det var en privatperson som ringde till rökerierna och frågade om det var möjligt att röka sin egen ål där. I samtalet

med ett av rökerierna sa reportern att hon bara tagit lite för husbehov vilket gjorde det extra tydligt att hon föreställde en privatperson som ringde och frågade efter att få röka sin egen ål.

Reportern intervjuade även en företrädare för Länsstyrelsen i Blekinge eftersom myndigheten ansvarar för att utfärda verksamhetstillstånd till den som sysslar med att yrkesmässigt, eller i förvärvssyfte, preparera hela eller delar av vilda djur och växter. Verksamhetstillståndet för hanteringen av en skyddad art ställer krav på spårbarhet. Kravet gäller allt som hanteras eller prepareras, det vill säga även det som röks utan att säljas vidare. Rökerierna är därmed skyldiga att kontrollera att ålen är fiskad på rätt sätt för all hantering, även när det gäller förädling av fisk som lämnas in och hämtas ut av privatpersoner.

Slutligen kan tilläggas att SVT efter rundringningen åter kontaktade de berörda rökerierna. Dels för att berätta att de aktuella telefonsamtalen skulle komma att publiceras, dels för att ge rökerierna möjlighet att kommentera eller invända mot det som kommit fram i telefonsamtalen. Endast ett av rökerierna ville kommentera och valde att göra det i den form som redovisades i inslagens avannonser.

INFORMATION

Anmälaren har fått SVT:s yttrande skickat till sig för kännedom och eventuell kommentar men har inte hörts av.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis att om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Att en part vägrar att medverka hindrar inte att ett program eller inslag sänds. Om möjligt bör i sådana fall den kritiserades uppfattning redovisas på något annat sätt.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att inslagen innehöll sådan kritik som krävde ett bemötande av de aktuella rökerierna. Av SVT:s yttrande framgår att programföretaget kontaktade samtliga rökerier för en kommentar på kritiken, men att endast ett av dem valde att återkomma. Detta rökeris ståndpunkt redovisades i inslagen. Nämnden anser därmed att SVT gett rökerierna tillfälle att bemöta kritiken. Inslagen strider därför inte mot kravet på opartiskhet.

Nämnden anser inte heller att inslagens utformning eller innehåll i övrigt strider mot kravet på saklighet i SVT:s sändningstillstånd.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Staffan Dopping, Bo-Erik Gyberg och Gunnar Springfeldt efter föredragning av Gustav Aspengren.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Gustav Aspengren

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.